

Veripalvelun jääplasma korvautuu Octaplas-jääplasmalla: ohjeet hoitoyksiköille

Johdanto

SPR:n Veripalvelun jääplasman valmistus loppuu, ja tilalle tulee toukokuusta 2007 alkaen koko Suomessa Octaplas-jääplasma (Octaplas® 200 ml infuusioneste), joka on lääkevalmiste. Veripalvelu on solminut sopimuksen Octapharman kanssa suomalaisten verenluovuttajien plasman käyttämisestä Octaplasin valmistukseen; valmisteen jakelijana Suomessa toimii Veripalvelu. Kyseessä on vakioitu tuote, jonka hyytymiskäypitoisuudet ja sitä kautta saavutettu siirtovaste vaihtelevat vähemmän kuin yhden luovuttajan jääplasmaa käytettäessä. Octaplasin valmistusprosessissa plasma virusinaktivoidaan, ja noin tuhannen eri luovuttajan plasman yhdistäminen eli poolaus laimentaa mahdolliset HLA-vasta-aineet sekä muut vasta-aineet. Octaplasin käytön yhteydessä ei ole kuvattu TRALIa ja allergiset reaktiot ovat harvinaisia. Annostelussa ei huomioida RhD-veriryhmää (koska valmisteessa ei ole punasoluja), mikä parantaa verensiirtojen turvallisuutta vähentämällä inhimillisten erehdysten vaaraa siirroissa.

Octaplasin tilaaminen hoitoyksikköön

HUS Lääkehuollon ja HUSLABin välisen sopimuksen perusteella Octaplas-jääplasma toimitetaan hoitoyksiköihin laboratoriodien verikeskuksista (kuten tähän saakka Veripalvelun jääplasma ja muut verivalmisteet). Hoitoyksiköt tilaavat Octaplas-jääplasmaa entiseen tapaan atk-pohjaisella VERTTI-verituotteiden tilausohjelmalla (poikkeuksena ne sairaalat, joissa verivalmisteet ja myös Octaplas tilataan lomakkeella tai puhelimitse). VERTTI-tilausohjelmassa Octaplasin tilauksessa käytettävä lyhenne on JPLOCT. Octaplasia on saatavissa yksi valmistekoko (200 ml).

Siirtymävaihe

Jotta kaikki jääplasmavarastot (mm. eri veriryhmät) saadaan käytettyä, on osassa sairaaloita siirtymävaihe, jonka aikana hoitoyksiköihin toimitetaan joko Veripalvelun jääplasmaa tai Octaplas-jääplasmaa varastotilanteen mukaan. Tänä aikana hoitoyksiköt tilaavat edelleen Veripalvelun jääplasmaa; verikeskukset toimittavat aikuisten jääplasmapussien tilalle yhtä monta Octaplas-pussia ja lasten jääplasmapussien tilalle lähinnä vastaavan tilavuuden Octaplas-jääplasmaa. Kun kaikki jääplasmavarastot on saatu käytettyä, Veripalvelun jääplasmaa ei voi enää tilata ja VERTTI-tilausohjelmalla voi tilata ainoastaan Octaplas-jääplasmaa (JPLOCT).

Octaplasin sulattaminen ja toimittaminen hoitoyksikköön

Verikeskukset toimittavat Octaplas-jääplasman hoitoyksiköihin samoin kuin Veripalvelun jääplasman eli joko pakastettuna tai valmiiksi sulatettuna totuttujen, sairaala/osastokohtaisten käytäntöjen mukaisesti. Octaplas-jääplasman sulatusohjeet on esitetty Pharmaca Fennicassa:

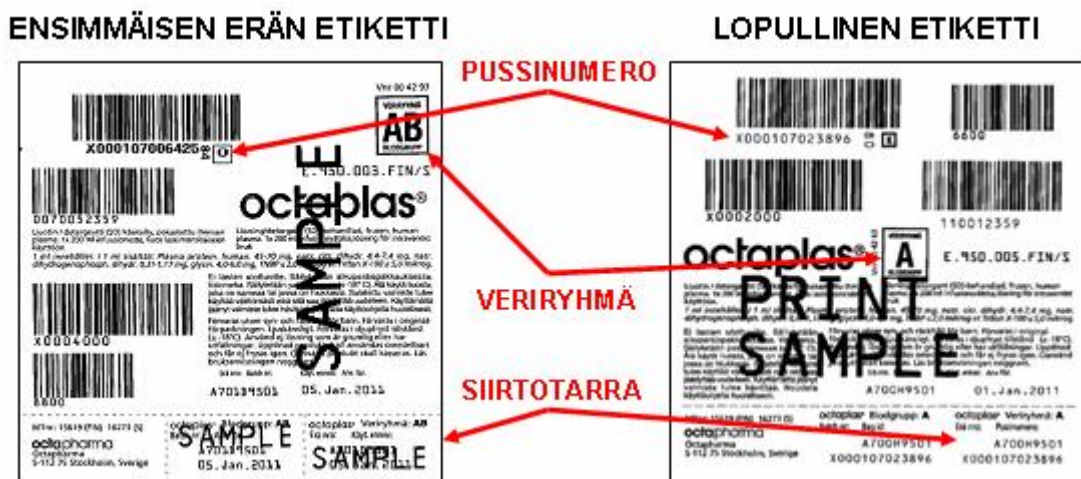
”Sulatetaan ulkokääreessä +30 - +37 °C:ssa vesihauteessa, jossa on hyvä sekoitus. On tärkeää, että vesi ei pääse kosketuksiin tuloaukon kanssa. Vesihauteen lämpötila ei saa koskaan ylittää +37 °C eikä alittaa +30 °C. Anna pussin sisällön lämmetä noin +37 °C:een ennen infuusion antamista. Octaplasin lämpötila ei saa ylittää +37 °C. Sulatus ei saa kestää yli 30 minuuttia. Poista ulommainen kääre ja tarkasta, että pussissa ei ole murtumia eikä reikiä. Vältä ravistamista. Älä käytä liuosta, joka on sameaa tai jossa on hiukkasia. Sulattamisen jälkeen Octaplas voidaan säilyttää 8 tuntia +4 °C:ssa tai 4 tuntia huoneenlämmössä (+20 - 25 °C) ennen käyttöä. Sulatettua Octaplasia ei saa jäädyttää uudelleen.”

Octaplasin annostus

Octaplas-jääplasmaa on saatavana neljää eri ABO-veriryhmää: A, B, AB ja O. Valmiste siirretään ABO-veriryhmien normaalien siirtosääntöjen mukaisesti. Octaplasin annostusohjeet on esitetty Pharmaca Fennicassa.

Etiketti ja siirtotarra

Octaplas-pussin etiketissä on ns. pussinumero ja veriryhmä, jotka hoitoyksikössä tarkistetaan, ennen kuin valmiste siirretään potilaalle. Etiketissä on irrotettava siirtotarra, joka kiinnitetään tippalomakkeelle ("Veriryhmä ja verensiirrot" -lomake) tai muualla sairaskertomukseen jäljitettävyyden varmistamiseksi. Siirtotarra on etiketin oikeassa alanurkassa. Ensimmäisessä Octaplas-erässä on etiketti, joka on hieman erilainen kuin lopullinen etiketti (ks. kuva).

Haittavaikutukset ja väärät siirrot

Koska Octaplas-jääplasma on lääke, tulee hoitoyksikön tehdä ilmoitus epäillystä haittavaikutuksesta Lääkelaitokseen voimassaolevan, lääkkeitä koskevan ohjeistuksen mukaisesti. Väärät siirrot hoitoyksikön tulee lisäksi ilmoittaa välittömästi myös omaan verikeskukseen, koska ABO-siirtosääntöjen vastainen siirto tulee huomioida seuraavissa punasolusiirroissa; väärälle potilaalle siirretty Octaplas-valmiste on ilmoitettava verikeskukseen myös jäljitettävyyden takaamiseksi. Mikäli epäillään Octaplasin siirtoon liittyvää vakavaa haittavaikutusta, hoitoyksikkö voi lisäksi toimia kuten verivalmisteiden haittavaikutusten yhteydessä eli pyytää verensiirtokomplikaatiotutkimuksen (9281 B-XKkompl) ja täyttää haittavaikutuslähetteen, jota saa verikeskuksista ("ILMOITUS VERIVALMISTEEN SIIRRON AIHEUTTAMASTA VAKAVASTA HAITTAVAIKUTUKSESTA JA VÄÄRÄN VERIVALMISTEEN SIIRROSTA").

Tiedustelut

- Meilahden sairaala, verikeskus, puh. (09) 471 72397
- Jorvin sairaala, verikeskus, puh. (09) 861 2615
- Kirurginen sairaala, verikeskus, puh. (09) 471 88297
- Kättilöopiston sairaala, verikeskus, puh. (09) 471 65335
- Lohjan sairaala, verikeskus, puh. (019) 3801 287
- Peijaksen sairaala, verikeskus, puh. (09) 471 66672
- Porvoon sairaala, verikeskus, puh. (019) 548 2465
- Töölön sairaala, verikeskus, puh. (09) 471 60300

Allekirjoitukset

Katja Salmela
erikoislääkäri
Verikeskukset
HUSLAB

Martti Syrjäjä
vastaava ylilääkäri, vastuualuejohtaja
Kliinisen kemian ja hematologian vastuualue
HUSLAB

Jakelu

HUS:n kliiniset toimialat
Jorvin sairaalan ylilääkärit
Peijaksen sairaalan ylilääkärit
Lohjan sairaalan yli- ja apulaisylilääkärit
Porvoon ylilääkärit
Helsingin terveysasemien ylilääkärit
Vantaan perusterveydenhuollon ylilääkärit
HUSLABin intranet –sivut
HUSLABin Internet –sivut
HUSLABin osastonhoitajat, lääkärit ja kemistit

Päivystyspkl:t, teho-osastot, leikkausosastot:

Meilahden sairaalan päivystyspkl
Töölön sairaalan päivystysosasto
Töölön sairaalan tapaturma-asema
Töölön sairaalan teho-osasto
Töölön sairaalan neurokirurgian leikkaussalin
anestesiahoitajat
Töölön sairaalan ortopedian leikkaussalin
anestesiahoitajat
Jorvin sairaalan teho-osasto
Peijaksen sairaalan päivystyspkl
Jorvin sairaalan leikkaussalit

Lastenlääkärit:

Lasten ja nuorten sairaala
Kätilöopiston sairaala
Jorvin sairaala

Anestesia­lääkärit:

Meilahden sairaala
Naisten­klinikka
Lasten ja nuorten sairaala
Silmä-korvasairaala
Töölön sairaala
Kirurginen sairaala
Marian sairaala
Kätilöopiston sairaala
Jorvin sairaala
Peijaksen sairaala

Osastonhoitajat:

Meilahden sairaalan kirurgiset osastonhoitajat
Kirurginen sairaala
Sisätautien toimiala
Kätilöopiston sairaala
Lasten ja nuorten sairaalan yli- ja osastonhoitajat
Hyks Neurokirurgian klinikka
Naisten­klinikka
Töölön sairaalan osastonhoitajat ja
apulaisosastonhoitajat
Jorvin sairaala
Lohjan sairaalan osastonhoitajat ja
apulaisosastonhoitajat
Peijaksen sairaala
Porvoon sairaala